Praktische informatie over chemotherapie

Beste patiënt

Een behandeling met chemotherapie bestaat uit het toedienen van één of meerdere celremmende geneesmiddelen, cytostatica genoemd. De bedoeling van de behandeling is abnormale cellen te vernietigen of de groei ervan onder controle te houden. We geven u hier meer informatie over de behandeling, de mogelijke bijwerkingen en praktische problemen.

Namens de artsen en hun team

Wat is chemotherapie?

Chemotherapie bestaat vaak uit een combinatie van verschillende celremmende geneesmiddelen. De naam van een behandeling wordt meestal afgekort met de beginletters van de gebruikte cytostatica. Chemotherapie wordt bij sommige patiënten gecombineerd met een chirurgische ingreep of met bestraling.

Elke behandeling wordt individueel bepaald in functie van het type tumor, de uitgebreidheid ervan, uw leeftijd en eventuele vroegere therapieën. Vandaar dat niet iedereen dezelfde geneesmiddelen krijgt toegediend en ook de manier van toediening kan verschillen. De dokter zal met u bespreken waarom deze behandeling voor u de meest geschikte is.

Uw huisarts wordt regelmatig geïnformeerd over uw behandeling en kan ook gevraagd worden om medicatie voor te schrijven of voor bloedafnames te zorgen.

Mogelijke nevenwerkingen

Chemotherapie wordt over het hele lichaam verspreid via de bloedsomloop waardoor het ook over het hele lichaam inwerkt. De chemotherapie beïnvloedt dus niet enkel abnormale cellen: de behandeling kan ook gezonde cellen beschadigen. Daardoor kan chemotherapie mogelijk voor

azdelta
Uw ziekenhuis.

Deze brochure is laatst aangepast op 08/10/2015 0520 1120-NL

nevenwerkingen zorgen. Vooral de bloedcellen, de slijmvliezen van de mond en het maag- en darmstelsel en de haarwortels kunnen gevoelig zijn voor de behandeling met cytostatica.
De nevenwerkingen die hierdoor optreden zijn dan ook het gevolg van de chemotherapie en niet van uw ziekte.

Sommige mensen kunnen veel last van bijwerkingen hebben, anderen merken er bijna niets van. De ernst van de bijwerkingen heeft niets te maken met het resultaat van de behandeling. Als er geen nevenwerkingen zijn, betekent dat niet dat de medicatie niet werkt. Als er wel nevenwerkingen zijn, wil dat niet zeggen dat ze wel werkt.
De nevenverschijnselen zijn meestal van voorbijgaande aard: ze verdwijnen als de behandeling wordt stopgezet.

Een groot deel van de afbraakproducten van de medicatie verlaten het lichaam via de nieren en de urine. Het is dus van groot belang om voldoende vocht (1,5 tot 2 liter per dag) in te nemen zodat de nieren goed 'gespoeld' worden. Zorg eventueel dat er altijd een fles water binnen handbereik staat de eerste dagen na de chemotherapie.

Verwittig de verpleegkundig consulent en/of uw (huis)dokter als u veel last hebt van bijwerkingen; veelal kan dit probleem worden verholpen. Laat u niet beïnvloeden door verhalen van andere mensen. Iedereen reageert verschillend op chemotherapie.
Verder in deze brochure geven we een overzicht van de nevenwerkingen en enkele praktische tips mee.

Hoe wordt chemotherapie toegediend?

Er zijn verschillende manieren om chemotherapie toe te dienen. De meest gebruikte zijn:
- inname via de mond (oraal) onder de vorm van capsules of tabletten.
- via de huid (subcutaan) of in een spier (intramusculair).
- via een inspuiting in een ader (intraveneus).

De geneesmiddelen worden via een infuus langzaam in de bloedbaan gespoten. Bij een langdurige behandeling, bij pijnlijke of prikkelende cytostatica of als het aanprikken van een ader erg moeilijk is, kunnen we u voorstellen een aanpriksysteem in te planten (bv. een Port-à-Cath

of poortcatheter). Dit systeem wordt onder de huid geplaatst en bestaat uit een aanprikpoort die via een klein slangetje met een bloedvat wordt verbonden. Het plaatsen vereist een kleine ingreep via dagopname, maar zal het aanprikken erg vergemakkelijken.

Indien u tijdens de toediening van de medicatie via de ader of poort abnormale pijn of zwelling vaststelt ter hoogte van de naald, dan moet u onmiddellijk een verpleegkundige verwittigen!

Dagindeling

De behandeling met cytostatica wordt meestal met tussenpozen uitgevoerd. U krijgt een 'kuur' van één of meerdere dagen waarna een rustperiode volgt. De dokter of verpleegkundige zal u uitleggen waaruit uw behandeling bestaat.

De meeste patiënten krijgen hun behandeling in het dagziekenhuis en keren dezelfde dag terug naar huis. Telkens u naar het (dag)ziekenhuis komt, zal u een dokter zien.
De verpleegkundige plaatst een waakinfuus. Afhankelijk van de bloedresultaten beslist de dokter hoeveel medicatie er mag worden toegediend. Soms gebeurt het ook dat de therapie uitgesteld dient te worden.
De cytostatica worden klaargemaakt in de apotheek onder speciale, veilige en steriele omstandigheden. Daarom duurt dit wat langer dan het klaarmaken van gewone medicatie. Pas wanneer de klaargemaakte medicatie op de afdeling komt, kan die toegediend worden.

Tijdens de toediening van de chemotherapie mag u de afdeling niet verlaten, tenzij dit nodig is voor bepaalde onderzoeken of behandelingen.

Hoelang duurt de behandeling?

De totale duur van elke behandeling (aantal cycli, duur van elke cyclus) hangt af van de aard van de ziekte, de werking van de medicatie en van het bereikte resultaat. Om dit te kunnen beoordelen, zal uw arts regelmatig bijkomende onderzoeken
voorschrijven.

Wanneer moet u dringend de dokter waarschuwen?

1. Tekenen van infectie

- Koorts vanaf 38°C en/of koude rillingen

Hematologische patiënten met risico op neutropene koorts of patiënten met een sterk verlaagd immuunsysteem worden aangeraden direct naar spoedgevallen te komen zonder vooraf hun huisarts te raadplegen!

- Keelpijn
- Hoesten
- Pijn in de mond, moeilijk en/of pijnlijk slikken
- Branderig gevoel bij het wateren
- Diarree

2. Andere tekens

- Kortademigheid
- Wondjes die langer dan een half uur bloeden
- Bloed in de urine en/of stoelgang
- Blauwe plekken zonder dat u zich gestoten heeft
- Een opgezwollen arm of been
- Braken, langer dan 1 dag na toediening van de medicatie

2. Bij aanhoudende klachten moet u uw huisarts verwittigen

- Diarree die langer dan 2 dagen duurt
- Geen ontlasting gedurende meer dan twee dagen

- Kortademigheid
- Plotselinge huiduitslag
- Elk ander verschijnsel waarvan u denkt dat het belangrijk kan zijn

Wat met andere geneesmiddelen?

Het is belangrijk dat u de dokter vertelt welke medicatie en vitaminesupplementen u al gebruikt: het is daarom nuttig die medicatie al mee te brengen en te tonen aan de dokter.

Sommige medicatie of 'natuurproducten' kunnen de werking van cytostatica beïnvloeden. Het kan soms noodzakelijk zijn om deze medicijnen te vervangen door andere.

Ook het melden van regelmatig alcoholgebruik is belangrijk omdat alcohol een invloed kan hebben op sommige medicamenten.

Wat met nieuwe geneesmiddelen?

Vertel aan elke arts, tandarts en pedicure die u nieuwe medicamenten wil voorschrijven dat u met chemotherapie wordt behandeld. Indien u hierover vragen heeft, raadpleegt u best uw arts.

Voedingsadvies

Een gevarieerde evenwichtige voeding is zeer belangrijk tijdens een chemotherapiebehandeling. Zelfs al weet u dat uw voeding uiterst belangrijk is, toch zullen er dagen zijn dat u niet zoveel kan eten als u zou moeten.
Bij bepaalde nevenwerkingen staan voedingsadviezen uitgeschreven. Bij verdere vragen kunt u steeds raad vragen aan een diëtist(e) die u nog meer kan helpen bij uw voeding.

Wat met mijn vakantie?

Het is niet altijd mogelijk uw behandeling aan te passen aan uw vakantie:

wanneer u van plan bent op vakantie te gaan, overleg dan eerst met de dokter vooraleer definitieve regelingen te treffen.
Verwittig dadelijk de dokter wanneer een vakantie reeds afgesproken werd: soms kan uw behandeling aangepast worden.

Uw verplaatsingen

Bespreek met uw dokter welke soort vervoer voor u het meest aan te raden is. In het algemeen is het niet aangewezen dat u zelf een wagen bestuurt.

Sommige ziekenfondsen hebben voordelige regelingen voor het vervoer van hun leden. Meer informatie kunt u bij uw ziekenfonds of de sociale dienst van het ziekenhuis krijgen.

Er is geen algemene regel i.v.m. terugbetaling van verplaatsingskosten. Na een bepaald aantal behandelingen krijgt u een vervoersattest dat u voor eventuele terugbetaling kunt indienen bij uw ziekenfonds.

Contact

Nog vragen? Neem gerust contact op.
Zie contactinfo vooraan in uw mapje.

Bron: info dienst medische oncologie, 25 september 2017